

Tage Kristian Kristensens prædiken 2. søndag efter påske

Taler

Tage Kristian Kristensen
Præst

Dato

5. maj 2010

Sted

Sædden Kirke, Esbjerg

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 10, vers 11-16 ("Den gode/sande hyrde")

- 1 Det andet vers i den salme, som vi lige har sunget lød: Ser vi til vort eget hjerte, templet for din Ånd på jord, fluks vi føle må med smerte, dånet der er livets ord. Dine løfter skygger lige, flagrer i de dødes rige.
- 5 Det skildrer den gudsforladthed og håbløshed, der hersker uden troen og håbet på kærlighedens, Guds tilstedeværelse blandt os i livet på jorden. Salmen står under overskriften Kamp, netop fordi troen, håbet og ikke mindst kærligheden er et harnisk eller en "allieret" i livet.
- 10 Uden denne tro er de levendes rige omdannet til de dødes rige, hvor Kristi løfter lig skygger flagrer omkring. Et rige hvor Kristi løfte om at være vores sande hyrde ikke høres, fordi fårene fortvivlet flakker omkring og hverken kender eller for bare larm og trængsel kan høre Hans røst. Et rige hvor vi af daglejerne overlades til ulvene og alt det onde, der nedbryder vores tilværelse med
- 15 hinanden. Hvortil hyrden hvis livet ikke også var kamp?

Et sådant rige, hvor "livets ord er dånet" skildres også i den svenske instruktør Roy Anderssons film "Sange fra anden sal". Filmen er et realistisk-surreelt, absurd og på mange måder grotesk drama, der tager livtag med de store spørgsmål om meningen med livet, lidelsen og tilværelsens ulidelige tomhed. Den udspiller sig i nutiden i en unavngiven svensk, spøgelsesagtig fantom-by, mestendels beboet af levende døde, der som vildfarne får flakker om uden bestemmelse, eller mål, uden hyrde.

- 25 Gadebilledet, hvis det ikke er helt mennesketomt, præges af identitets- og lidenskabsløse mennesker, der er sammen, men hver for sig. Processioner af

selvpiskere og en trafikprop, hvis årsag ingen kender, er et tilbagevendende indslag i filmens billedunivers.

- 30 Der er en trængsel uden noget indlysende formål og en masse mennesker, men intet fællesskab. Alle scenerier og menneskelige relationer er præget af den kølighed, der også præger maleren Edward Hoppers skildring af det moderne menneskes liv.
- 35 Personerne i filmen er dog fælles om i hvert fald tre ting: de kæmper med lidelsen, håbløsheden og vildfarelsen. Én er blevet fyret efter 30 års tjeneste, hans livs eneste holdepunkt. En anden, en kvinde lider i et kærlighedsløst ægteskab, hun ikke formår at komme ud af. En tredje lider af en stadig levende kærlighed til en kvinde, han ikke kan få igen. Andre igen lider af mangel på medlidenhed
- 40 og slår umotiveret en fremmed til jorden, medens omkringstående bare ser til. En hundredårig general, storgodsejer og millionær lider mæt af dage af livet selv og har ingen glæde af sin velstand. Han sygner langsomt hen på et plejehjem for pensionerede officerer, buret inde i en tremmeseng, som han konstant rusker i. Ved nattetide råber han i ensomheden om hjælp - men ikke til personalet! "End
- 45 ikke om natten finder hans hjerte hvile", som der står i Prædikerens Bog (2,23).

- Persongalleriet er mangfoldigt i denne trøstesløse by, men man følger særligt en mand ved navn Kalle. Kalle møder vi første gang i toget på vej hjem fra sin nedbrændte møbelforretning, tilsødet af en brand, han selv har påsat i håbet om
- 50 at få udbetalt en klækkelig forsikringssum.

- Han kæmper "for at får lidt mad på bordet, for at have det lidt rart", "Det hele drejer sig om at finde en god forretningsidé", siger han. Han har to sønner. Den ene er desillusioneret, men klarer sig. Den anden, Thomas, er indlagt på en
- 55 psykiatrisk afdeling. Thomas har "skrevet digte og er blevet underlig", siger Kalle.

- Hans digtes ordlyd minder om Bjergprædikenens saligprisninger: "Elsket er den, der sætter sig, elsket er den, der betaler med det han ikke har, elsket er den, der
- 60 har ære og ikke dør, elsket er den, der sover på ryggen".

Thomas er blevet uendelig indadvendt og har vendt sig bort fra verden og sin familie. Han er en Thomas, en tvivler, men én, der tvivler på den verden som filmen skildrer og ikke på Ham som ikke er af denne verden.

På galeanstalten tales der meget om Jesus, der "ikke var Guds søn, men blev korsfæstet, fordi han var et godt menneske". "Thomas er også et godt menneske, men han har ingen god forretningsidé", som hans medpatienter siger.

70

Thomas søger ikke den gode forretningsidé, men Guds rige. Han kan ikke leve i den trøstesløse verden, men må leve ud af en anden verden. Han har dog - måske som den eneste! - en hyrde, hvis stemme han kender. Derfor er han indlagt som sindslidende, selvom han måske er den eneste, der kan siges ikke at være vildfarende.

75

Thomas kæmper også, men ikke som sin far for den føde, der forgår, men for den der består til evigt liv, som det udtrykkes i Johannesevangeliet. Han er en af de få, som græder for Kristus som det siges i salme nr.556: "Hos de få, som for dig græde, vis at du er selv til stede!".

80

I sin fortvivlelse og afmagt over sine fortabte sønners og sin egen situation, går Kalle til pastoren, som jo er det latinske ord for hyrde, for om muligt at finde trøst og svar hos ham.

85

"Jeg er fortvivlet, siger han, "min forretning er brændt ned og min søn er indlagt på en afdeling for sindslidende". Præsten svarer ham blot: "Det er vi vel alle. Jeg har for eksempel længe ikke kunnet sælge mit hus". "Elsket er den, der sætter sig", siger Kalle. Her gav sønnens digte lige så megen mening for ham som præstens sjælesørgeriske praksis!

90

Kalle søger videre efter sin gode forretningsidé. Han møder på en messe en bekendt forretningsmand, der som han leder efter den gode salgsidé, der kan sikre ham livet og gøre ham lykkelig. Han har på grund af det nært forestående årtusindskifte slået sig på handel med krucifikser. "Det er en enestående chance", siger han: "Manden på korset vil aldrig nogensinde blive så kendt og populær igen som på hans 2000-års fødselsdag, det er en fabelagtig forretningsidé, slå til!" Kalle siger, at han allerede har sine kors at bære med den nedbrændte forretning og sønnen, der skriver digte og er indlagt, men han køber alligevel nogle kors med henblik på videresalg.

100

På dette tidspunkt i historien begynder afdøde bekendte og ubekendte at vise sig for ham. Han taler med dem. De er som han selv søgende og hvileløse i deres

- 105 hvile, nærmest som han selv lever som en død i en rastløs søgen efter sin gode forretningsidé. Troløs og uden mål, eller bestemmelse, uden hyrde. Kalle vil jo være sin egen hyrde, sikre og tage vare på sig selv; "skaffe til mad på bordet og have det lidt rart. Man gør jo det bedste man kan", siger han.
- 110 Henimod slutningen af filmen møder Kalle den førnævnte krucifikssælger uden for helvedesbyen på en losseplads i færd med at aflæsse sin bil alle de kors han ikke fik solgt, inklusive det han ikke selv vil bære. Han skammer sig, siger han - over at have satset på en så dårlig og forældet ide, at have satset på en "taber". Kalle er der i samme ærinde, for at bortkaste de kors, han ikke har kunnet sælge.
- 115 Efter at krucifikssælgeren har henkastet alle sine kors på skrotbunken og er kørt bort igen, kommer Kalles døde bekendte i denne slutszene igen vandrede mod ham ad en vej, som man ikke kan se hvor begynder og hvor ender. Han er ved at opgive sin søgen, han orker ikke længere at kæmpe, siger han og slynger en rusten blikspand efter de afdøde. Hvad vil i mig, spørger han.
- 120 På denne losseplads står Kalle ved en skillevej, hvor han skal afgøre sig for enten at påtage sig sit kors, eller bortkaste det. Han har jo måttet sande, at man ikke kan leve af korset. Det er ikke en god forretningsidé. Han må vælge at leve med korset, at tage sit kors på sig. Filmens slutszene ender med, at Kalle med samt en hel flok skikkelser, der er kommet til syne fra jorden, står på denne mark ved lossepladsens skilleveje. Kalle står i front med sine kors i hånden. De står der som én flok under én hyrde, i et lidelsesfælleskab (jf. Fil. 3,10) med den korsfæstede.
- 130 Det er filmens slutning, men det er også Kalles begyndelse i Guds begyndelse med ham. Der ved skillevejen, hvor Kalles lidelse var på sit højeste, hvor han ikke orkede sin kamp og søgen længere og var helt knæsat, som det vildfarne får han var, dér fandt hyrden ham.
- 135 Kalle fandt ikke den gode forretningsidé, men han fandt den gode hyrde. Man kan i denne scene ligefrem høre Jesu ord i Matthæusevangeliet: "Kommer hid til mig alle i som er trætte og tyngede af byrder, jeg vil give jer hvile", det samme ord, som også står under Thorvaldsens Kristusfigur over alteret her i
- 140 domkirken.

"Taberen" som krucifikssælgeren kaldte Kristus, og som han ikke ville satse på,

145 satsede på Kalle, satser på ethvert menneske. Det er det sønnen Thomas siger med sine digte: "elsket er enhver som sætter sig", og det gør jo enhver, men ikke enhver opdager at være elsket, at høre til hyrden, fordi de ikke hører hans stemme.

150 "Taberen" bibringer mennesket den største sejr. Han er som han selv siger Vejen, Sandheden og Livet, og er, som vi ser det i "Sange fra anden sal", også vejen til sandheden og livet. Hans magt er skjult under sin modsætning, i afmagten. Så almægtig er Gud, at han kan hengive sig selv for os uden at opgive sig selv. Kristi fornedrelse var menneskets ophøjelse, fordi Jesus i sin lidelse, død og opstandelse overvandt døden.

155 Dette var og er Kristi største hyrdegerning, som salmen vi skal synge efter prædikenen også udtrykker: Jesus han er den hyrde god, som haver hjorden til eje. Dyrt har han købt den med sit blod, sanket på vildsomme veje.

160 Den sande hyrde sætter sit liv til for fårene, fordi hvert enkelt får, hvert enkelt menneske for den sande hyrde har uendelig betydning. Men ikke alle kender og hører hans røst. Den, der ikke hører hans røst, når han siger: Jeg er den gode hyrde: Jeg er Sandheden, Vejen og Livet: Jeg er livets brød og Jeg er døren til fårene, ser kun "taberen" i den korsfæstede. Ordene Jeg er er en
165 gammeltestamentlig åbenbaringsformel for Gud selv og er her udtrykket for at Jesus ikke alene er den sande hyrde for en afgrænset, bestemt fold, men den eneste sande hyrde for alle. Den der hører hans røst, ser og tror almagten i afmagten, sejren i nederlaget.

170 Forholdet mellem hyrden og fåret er gensidigt tilbagevisende. Hyrden vedkender sig fåret, når fåret kender hans stemme, idet han kalder det til sig. Dette er udtrykket for den enhed Kristus vil skabe mellem sig selv og det enkelte menneske, men det er også et udtryk for det kærlighedens bånd, der knytter Ham til Faderen. Kærlighedens bånd betyder endvidere, at han forbliver tro,
175 selv når vi er ham utro og i stedet følger daglejerne, der ikke vil os for vores egen skyld, men bruger os som middel og ikke som mål. Eller når vi som Kalle i "Sange fra anden sal" lader os vildlede af ulvene uden for os eller i os selv i troen på, at vi kan skaffe os selv eller andre livsfylde ved at finde "den gode forretningsidé" uden at blive bevidste om vores tilhørsforhold til hyrden, der
180 ikke opgiver os selv om vi opgiver ham.

185 Det som filmen siger om Kalle er jo, at han ikke kan undslippe, selv om han i lang tid forsøger at undvige den erkendelse, der langsomt vokser i ham og som kulminerer på lossepladsens skilleveje, hvor han som fortabt bliver fundet.

190 Daglejerne, de falske hyrder og ulvene indeni os selv er også nødvendige, idet de henviser os til sandheden. De giver sig ikke direkte til kende for os som den sande hyrde gør, men skjuler sig, indtil de afsløres som usande. Også de kendes og afsløres kun ved deres modsætning. Dette fortæller historien om Kalle også, at han måtte ud på de vildsomme veje, førend han fandt vejen til sandheden.

195 Billedet af hyrden er også et forbillede for os. Vores gudbilledlighed består i vores evne til at elske. Vi er skabt i men også til Guds billede. Den selvhengivelse og omsorg som hyrdebilledet udtrykker, er udtryk for at vi også skal lade det kærlighedens bånd som er enheden mellem Faderen og Sønnen, hyrden og fårene, få liv imellem hinanden.

200 Peter Brandes har ved en skulptur kaldet "Hyrden" udtrykt dette. Han lader hyrden bære fåret, som dagens episteltekst fra 1. Petersbrev også siger: På sit legeme bar han selv vores synder op på korset, for at vi, døde fra synden skal leve for retfærdigheden. Ligeledes skal vi forsøge at bære hinandens byrder, for således opfylder vi Kristi lov, som Paulus siger (Gal. 6,2-3).

205 Selvom vi måske nok med Grundtvigs ord i salme nr.143 kan være enige i at "Tidernes løb er sent og sært" og at "Hyrdernes tid synes omme", så må vi også fastholde de næste vers: "Dog har os tidens fylde lært, at senest den bedste kan komme".

210 Vi må tro på at Kristus er vores sande hyrde, at han ikke fornægter os, selvom vi fornægter ham. Der er igen i dette forhold en gensidighed som Kierkegaard udtrykker på følgende måde: "Han vil ved sin Troskab, hvilken han selv evigt borger for, gøre Dig ubekymret, berolige Dig, understøtte Dig, men jo også ved en sådan troskab opfordre Dig til at blive Ham tro".

215 At forblive tro selv når vi er fortvivlede eller føler os forladt er en vanskelighed vi kender fra forholdet mellem mennesker. I forholdet mellem Gud og menneske er dog Guds troskab evig, fornægte os kan Gud ikke, for han er Troskab, er kærlighed og vedbliver at være de vildfarne fårs hyrde. Intet og ingen, hverken 220 daglejerne eller ulvene i og udenfor os kan rive os ud af hans hånd.

225 Dette løfte er både en fordring og en opfordring til os om ikke at forvandle de
levendes rige til et koldt og kærlighedsløst rige for de levende døde, som det, der
skildres i "Sange fra anden sal".

I Faderens, Sønnens og Helligåndens navn

Amen

230

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

235

Tags

2. søndag efter påske, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/tag-kristian-kristensens-praediken-2-sondag-efter-paske>

240

245

250

255